

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

26 päivänä lokakuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Eurooppalainen pidätysmääräys – Puitepäätös 2002/584/YOS – 27 artiklan 3 kohdan g alakohhta ja 4 kohta – Suostumusta muista kuin luovuttamisen perusteena olevista rikoksista syyttämiseen koskeva pyyntö – 28 artiklan 3 kohta – Suostumusta siihen, että asianomainen henkilö luovutetaan edelleen toiseen jäsenvaltioon, koskeva pyyntö – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla – Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan – Asianomaisen henkilön oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa – Menettelytapa

Yhdistetyissä asioissa C-428/21 PPU ja C-429/21 PPU,

joissa on kyse kahdesta SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) on esittänyt 14.7. 2021 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet unionin tuomioistuimeen 14.7.2021, asioissa, jotka koskevat sellaisten eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanoa, joiden kohteina ovat

HM (C-428/21 PPU) ja

TZ (C-429/21 PPU),

Openbaar Ministerien

osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: unionin tuomioistuimen presidentti K. Lenaerts, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit S. Rodin, N. Jääskinen (esittelevä tuomari), J.-C. Bonichot ja M. Safjan,

julkisasiamies: A. Rantos,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.9.2021 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Openbaar Ministerien puolesta C. McGivern ja K. van der Schaft,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman, C. S. Schillemans ja J. Langer,
- Irlanti, asiamiehenään M. Lane, avustajanaan G. Mullan, BL,
- Ranskan hallitus, asiamiehenään A. Daniel,
- Unkarin hallitus, asiamiehenään M. Z. Fehér,
- Euroopan komissio, asiamiehinään S. Grünheid, M. Wasmeier ja W. Wils,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.10.2021 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyynnöt koskevat eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätös 2002/584), 27 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 4 kohdan ja 28 artiklan 3 kohdan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan tulkintaa.
- 2 Nämä pyynnot esitettiin pantaessa Alankomaissa täytäntöön kahta eurooppalaista pidätysmääräystä, joista ensimmäisen Unkarin oikeusviranomaiset olivat antaneet asiassa C-428/21 PPU HM:stä, joka on kolmannen maan kansalainen, ja joista toisen Belgian oikeusviranomaiset olivat antaneet asiassa C-429/21 PPU TZ:sta, joka on Alankomaiden kansalainen, kun ensiksi mainittu oikeusviranomainen oli esittänyt suostumusta koskevan pyynnön puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan nojalla ja jälkimmäinen oikeusviranomainen sen 28 artiklan 3 kohdan nojalla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Puitepäätöksen 2002/584 johdanto-osan 5, 6 ja 12 perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:
”(5) Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteesen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla

alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.

(6) Tässä puitepäätöksessä säädetty eurooppalainen pidätysmääräys on vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, jota Eurooppa-neuvosto on luonnehtinut unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakiveksi, ensimmäinen konkreettinen sovellus rikoslainsäädännön alalla.

--

(12) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan [SEU] 6 artiklassa tunnustettuja ja [perusoikeuskirjasta], erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita.

--”

4 Tämän puitepäätöksen 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [SEU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

5 Kyseisen puitepäätöksen 3, 4 ja 4 a artiklassa luetellaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon ehdottomat (3 artikla) ja harkinnanvaraiset (4 ja 4 a artikla) kieltäytymisperusteet. Saman puitepäätöksen 5 artiklassa säädetään erityistapauksissa annettavista pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takeista. Puitepäätöksen 2002/584 8 artikla koskee eurooppalaisen pidätysmääräyksen sisältöä ja muotoa.

6 Tämän puitepäätöksen 11 artiklan, joka otsikko on ”Etsityn henkilön oikeudet”, sanamuoto on seuraava:

”1. Kun etsitty henkilö otetaan kiinni, toimivaltainen täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa hänelle kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tiedon eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja sen sisällöstä sekä hänen mahdollisuudestaan antaa suostumuksensa siihen, että hänet luovutetaan määräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle.

2. Etsityllä henkilöllä, joka otetaan kiinni eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa varten, on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa ja tulkkia täytäntöönpanojäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.”

- 7 Kyseisen puitepäätöksen 13 artiklassa, jonka otsikko on ”Suostumus luovuttamiseen”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos pidätetty ilmoittaa suostuvansa luovuttamiseen, suostumus ja tarvittaessa nimenomainen luopuminen 27 artiklan 2 kohdassa määriteltyyn erityissääntöön vetoamisesta annetaan täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle täytäntöönpanojäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen luopuminen hankitaan tavalla, josta ilmenee asianomaisen antaneen ne vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena tästä aiheutuvista seurauksista. Tätä varten etsityllä henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa.

3. 1 kohdassa tarkoitettu suostumus ja mahdollinen luopuminen merkitään pöytäkirjaan täytäntöönpanojäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädettyä menettelyä noudattaen.

– –”

- 8 Saman puitepäätöksen 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Etsityn henkilön kuuleminen”, säädetään seuraavaa:

”Jos pidätetty henkilö ei 13 artiklassa mainitulla tavalla anna suostumustaan luovuttamiseensa, hänellä on oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen toimesta täytäntöönpanojäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan.”

- 9 Puitepäätöksen 2002/584 15 artiklan sanamuoto on seuraava:

”1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tekee päätöksen henkilön luovuttamisesta tässä puitepäätöksessä määritetyissä määräajoissa ja siinä määritetyin edellytyksin.

2. Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, että pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimittamat tiedot eivät riitä, jotta se voisi tehdä päätöksen luovuttamisesta, se pyytää toimittamaan kiireellisesti erityisesti 3–5 ja 8 artiklan osalta tarvittavat lisätiedot ja voi asettaa tietojen saamiselle määräajan ottaen huomioon tarpeen noudattaa 17 artiklassa vahvistettua määräaika.

3. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen voi milloin tahansa toimittaa kaikki käyttökelpoiset lisätiedot täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle.”

- 10 Tämän puitepäätöksen 19 artiklan, jonka otsikko on ”Henkilön kuuleminen päätöstä odotettaessa”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Etsityn henkilön kuuleminen toimitetaan täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja sen edellytykset on määritettävä pidätysmääräyksen antaneen ja täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen keskinäisellä sopimuksella.”

- 11 Kyseisen puitepäätöksen 27 artiklan, jonka otsikko on ”Mahdollinen syytteenpano muista rikoksista”, sanamuoto on seuraava:

”1. Kukin jäsenvaltio voi ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle siitä, että sen suostumus syytteenpanoa, tuomitsemista tai säilöön ottamista varten vapaudenmenetyksen

käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi ennen kyseistä luovuttamista tehdystä, muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei jossain erityistapauksessa päätä luovuttamisesta tekemässään päätöksessä toisin.

2. Lukuun ottamatta 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia, luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai muuten riistää häneltä vapautta ennen kyseistä luovuttamista tehdystä muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

--

f) henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta. Luopumisilmoitus annetaan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille ja se kirjataan tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Luopumisilmoitus annetaan tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena seurauksista, joita tästä aiheutuu. Tätä varten henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa;

g) henkilön luovuttanut täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa suostumuksensa 4 kohdan mukaisesti.

4. Suostumusta on pyydetävä täytäntöönpanosta vastaavalta oikeusviranomaiselta liittäen pyyntöön 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja käännös 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Suostumus annetaan, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän puitepäätöksen määräysten nojalla. Suostumus on evättävä 3 artiklassa mainituilla perusteilla ja muuten se voidaan evätä ainoastaan 4 artiklassa mainituilla perusteilla. Päätös on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

--”

12 Saman puitepäätöksen 28 artiklassa, jonka otsikko on ”Pidätysmääräyksen mukainen luovuttaminen ja luovuttaminen edelleen kolmanteen maahan”, säädetään seuraavaa:

”1. Kukin jäsenvaltio voi ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle siitä, että sen suostumus henkilön luovuttamiseen muuhun jäsenvaltioon kuin täytäntöönpanojäsenvaltioon ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei jossain erityistapauksessa päätä luovuttamispäätöksessään toisin.

2. Joka tapauksessa henkilö, joka on luovutettu eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, voidaan ilman täytäntöönpanojäsenvaltion suostumusta luovuttaa muuhun jäsenvaltioon kuin täytäntöönpanojäsenvaltioon ennen kyseistä luovuttamista tehtyyn rikokseen perustuvan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla seuraavissa tapauksissa:

--

- b) etsitty henkilö antaa suostumuksensa luovuttamiseen muuhun jäsenvaltioon kuin eurooppalaisen pidätysmääräyksen mukaiseen täytäntöönpanojäsenvaltioon. Suostumus annetaan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille ja se kirjataan tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Suostumus annetaan tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena seurauksista, joita tästä aiheutuu. Tätä varten etsityllä henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa;
- c) erityissääntö ei koske etsittyä henkilöä 27 artiklan 3 kohdan a, e, f ja g alakohdan mukaisesti.
3. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa suostumuksensa toiseen jäsenvaltioon luovuttamiselle seuraavien määräysten mukaisesti:
- a) suostumusta koskeva pyyntö on toimitettava 9 artiklan mukaisesti liittäen pyyntöön 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja käänös 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti;
- b) suostumus annetaan, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän puitepäätöksen määräysten nojalla;
- c) päätös on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta;
- d) suostumus on evättävä 3 artiklassa mainituilla perusteilla ja muuten se voidaan evätä ainoastaan 4 artiklassa mainituilla perusteilla.

– –”

Alankomaiden oikeus

- 13 Puitepäätös 2002/584 on saatettu osaksi Alankomaiden oikeusjärjestystä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn Euroopan unionin neuvoston puitepäätöksen täytäntöönpanosta 29.4.2004 annetulla lailla (Wet tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie) (Stb. 2004, nro 195), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 17.3.2021 annetulla lailla (Stb. 2021, nro 155).

Pääasiat, ennakkoratkaisukysymykset ja menettely unionin tuomioistuimessa

Asia C-428/21 PPU

- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin rechtbank Amsterdam (Amsterdamin alioikeus, Alankomaat) salli 25.5.2020 kolmannen maan kansalaisen HM:n luovuttamisen Unkariin syytetoimenpiteitä varten ”rahanpesuksi” luonnehdittujen tekojen takia. HM luovutettiin tosiasiallisesti Unkariin 25.6.2020, ja hän on ollut Unkarissa vankeudessa siitä lähtien.

- 15 Unkarin oikeusviranomaisen pyysi 13.4.2021 ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 4 kohdan nojalla suostumusta siihen, että HM:ää vastaan aloitetaan Unkarissa rikosoikeudellinen menettely muista kuin luovuttamisen perusteena olleista rikoksista – muun muassa rahanpesun tunnusmerkistön täyttävistä teoista –, joihin asianomainen oli syyllistynyt ennen luovutusta.
- 16 Täytäntöönpanosta vastaavana oikeusviranomaisena tässä asiassa toimivan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan suostumusta koskevaan pyyntöön sisältyy puitepäätöksen 2002/584 8 artiklan 1 kohdassa säädetyt tiedot sekä tilaisuudesta, jossa Unkarin oikeusviranomaisen kuuli HM:ää, laadittu pöytäkirja. HM, joka käytti asianajajaa, oli tässä kuulemisessa ilmoittanut, ettei hän halunnut luopua vetoamasta erityissääntöön tämän puitepäätöksen 27 artiklan 3 kohdan f alakohdan mukaisesti.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, ettei puitepäätökseen 2002/584 sisälly sääntöjä menettelystä, jota täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen, jolle kyseisen puitepäätöksen 27 artiklassa tarkoitettu suostumusta koskeva pyyntö on esitetty, on noudatettava, ja se toteaa, että oikeus tulla kuulluksi on osa puolustautumisoikeuksia, jotka kuuluvat erottamattomana osana tehokasta oikeussuojaa koskevaan oikeuteen.
- 18 Koska HM on parhaillaan vangittuna Unkarissa, häntä ei kutsuttu kuultavaksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle esitetystä suostumusta koskevasta pyynnöstä, hän ei ollut läsnä eikä häntä edustanut asianajaja, joka oli avustanut häntä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevassa aiemmassa menettelyssä, tai muukaan asianajaja silloin, kun ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tutki pyynnön.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii siten, missä jäsenvaltiossa ja millä tavoin luovutetun henkilön on voitava käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi, kun pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaisen esittää täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan g alakohdassa ja 4 kohdassa tarkoitettua suostumusta koskevan pyynnön.
- 20 Tässä tilanteessa rechtbank Amsterdam päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
 - ”1) Onko [puitepäätöksen 2002/584] 27 artiklan 3 kohdan g alakohtaa ja 4 kohtaa, luettuina tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa, tulkittava siten, että
 - luovutetun henkilön on voitava käyttää pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa oikeuttaan tulla kuulluksi pyynnöstä, joka koskee suostumuksen antamista siihen, että häntä voidaan syyttää muistakin rikoksista, silloin, kun kyseisen jäsenvaltion oikeusviranomaisen kuulee häntä siitä, luopuuko hän mahdollisesti vetoamasta erityissääntöön puitepäätöksen 27 artiklan 3 kohdan f alakohdan mukaisesti, vai siten, että
 - kyseisen henkilön on voitava käyttää hänet aiemmin luovuttaneen jäsenvaltion täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa oikeuttaan tulla kuulluksi siihen, että häntä voidaan syyttää muistakin rikoksista, annettavaa suostumusta koskevassa menettelyssä?

- 2) Jos luovutetun henkilön on voitava käyttää hänet aiemmin luovuttaneessa jäsenvaltiossa oikeuttaan tulla kuulluksi [puitepäätöksen 2002/584] 27 artiklan 4 kohdan nojalla esitetystä pyynnöstä, joka koskee siihen, että häntä voidaan syyttää muistakin rikoksista, annettavaa suostumusta, millä tavoin kyseisen jäsenvaltion on järjestettävä hänelle tämä mahdollisuus?”

Asia C-429/21 PPU

- 21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin salli 26.1.2021 TZ:n, joka on Alankomaiden kansalainen, luovuttamisen Belgian kuningaskunnalle syytetoimenpiteitä varten ”järjestäytyneeksi varkausrikollisuudeksi tai aseelliseksi ryöstöksi” luonnehdittujen tekojen takia. TZ luovutettiin tosiasiallisesti tähän jäsenvaltioon, ja hän on ollut siellä säilöön otettuna siitä lähtien.
- 22 Belgian oikeusviranomaisen pyysi 3.5.2021 ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta suostumusta siihen, että TZ luovutetaan puitepäätöksen 2002/584 28 artiklan 3 kohdan nojalla edelleen Saksan liittotasavaltaan syytetoimenpiteitä varten muiden rikosten eli vuonna 2020 tehtyjen järjestäytyneiden varkausrikosten tai aseellisten ryöstöjen takia. Suostumusta koskevaan pyyntöön sisältyi tämän puitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tiedot sekä saman artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käänös.
- 23 Täytäntöönpanosta vastaavana oikeusviranomaisena nyt käsiteltävässä asiassa toimiva ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että TZ on parhaillaan säilöön otettuna Belgiassa. Häntä ei kutsuttu kuultavaksi, hän ei ollut läsnä eikä hän ollut edustettuna silloin, kun ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tutki Belgian oikeusviranomaisen esittämän pyynnön.
- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää siten kysymyksen, joka on sama kuin tämän tuomion 19 kohdassa siteerattu kysymys siltä osin kuin on kyse luovutetun henkilön oikeudesta tulla kuulluksi puitepäätöksen 2002/584 28 artiklan 3 kohtaan perustuvan suostumusta koskevan pyynnön yhteydessä.
- 25 Tässä tilanteessa rechtbank Amsterdam päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [puitepäätöksen 2002/584] 28 artiklan 3 kohtaa, luettuna tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa, tulkittava siten, että
- henkilön, joka on luovutettu pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon ja josta kolmas jäsenvaltio on myöhemmin antanut eurooppalaisen pidätysmääräyksen tätä luovuttamista edeltäneiden rikosten perusteella, on voitava käyttää pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaisessa kolmannen jäsenvaltion antaman eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevassa menettelyssä oikeuttaan tulla kuulluksi pyynnöstä, joka koskee puitepäätöksen 2002/58 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua suostumuksen antamista edelleen luovuttamiseen, vai siten, että
 - kyseisen henkilön on voitava käyttää hänet aiemmin luovuttaneen jäsenvaltion täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa oikeuttaan tulla kuulluksi menettelyssä, joka koskee edelleen luovuttamiseen annettavaa suostumusta?

- 2) Jos luovutetun henkilön on voitava käyttää hänet aiemmin luovuttaneessa jäsenvaltiossa oikeuttaan tulla kuulluksi pyynnöstä, joka koskee [puitepäätöksen 2002/584] 28 artiklan 3 kohdan nojalla annettavaa suostumusta edelleen luovuttamiseen, millä tavoin kyseisen jäsenvaltion on järjestettävä hänelle tämä mahdollisuus?”
- 26) Asiat C-428/21 PPU ja C-429/21 PPU on yhdistetty unionin tuomioistuimen presidentin 30.7.2021 antamalla määräyksellä.

Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely

- 27) Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyysi nyt esillä olevien ennakkoratkaisupyynnöiden käsittelemistä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklassa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa määrätystä kiireellisestä menettelystä.
- 28) Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa pyyntönsä tueksi, että ennakkoratkaisukysymykset koskevat EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastossa tarkoitettua alaa ja että HM:ään ja TZ:aan kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys.
- 29) Kyseinen tuomioistuin huomauttaa yhtäältä HM:n tilanteesta, että unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksiin antamalla vastauksella on välitön ja ratkaiseva vaikutus siihen, miten kauan asianomaisen henkilön vankeus Unkarissa kestää, koska erityisesti siinä tapauksessa, että pyyntö saada puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 4 kohdan nojalla suostumus siihen, että HM:ään voidaan kohdistaa syytetoimenpiteitä muistakin rikoksista, hylätään, pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella ei ole oikeutta pitää häntä tutkintavankeudessa kyseisessä pyynnössä tarkoitettujen rikosten perusteella.
- 30) Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa toisaalta TZ:n tilanteesta, että kyseiseen henkilöön kohdistuu vapaudenmenetys siihen saakka, kunnes kyseinen tuomioistuin antaa ratkaisun pyynnöstä, joka koskee suostumuksen antamista henkilön luovuttamiseen edelleen Saksan oikeusviranomaiselle tämän viranomaisen antaman pidätysmääräyksen täytäntöönpanemiseksi.
- 31) Tässä yhteydessä on ensinnäkin todettava, että nyt käsiteltävänä olevat ennakkoratkaisupyynnöt koskevat EUT-sopimuksen kolmannen osan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa V osastossa tarkoitettuihin aloihin kuuluvan puitepäätöksen 2002/584 tulkintaa. Ne voidaan siten ottaa käsiteltäviksi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklassa ja työjärjestyksen 107 artiklassa tarkoitettua kiireellisestä ennakkoratkaisumenettelystä.
- 32) Kiireellisyyttä koskevasta edellytyksestä on todettava toiseksi, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on otettava huomioon se, että pääasiassa kyseessä olevaan henkilöön kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys ja että hänen säilössä pitämisensä jatkaminen riippuu pääasian ratkaisusta (ks. mm. tuomio 28.11.2019, Spetsializirana prokuratura, C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33) Yhtäältä nyt käsiteltävässä asiassa HM:ään ja TZ:aan kohdistuu parhaillaan vapaudenmenetys. Kuten tämän tuomion 18 ja 23 kohdasta ilmenee, HM:ää on näet pidetty säilössä Unkarissa ja TZ:aa Belgiassa sen jälkeen, kun heidät luovutettiin näihin jäsenvaltioihin kyseisten jäsenvaltioiden antamien eurooppalaisten pidätysmääräysten nojalla. Unionin tuomioistuimen

ratkaisulla voi toisaalta olla välitön vaikutus siihen, jatketaanko HM:n ja TZ:n säilössä pitämistä, koska ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat sitä, onko asianomaisia henkilöitä tarpeen kuulla siitä, onko olemassa syitä, joilla voidaan perustella se, että täytäntöönpanojäsenvaltion oikeusviranomaisen kieltäytyy antamasta suostumusta siihen, että henkilöön voidaan kohdistaa syytetoimenpiteitä muistakin rikoksista kuin luovuttamisen alun perin oikeuttaneista rikoksista, tai että henkilö luovutetaan edelleen toiseen jäsenvaltioon.

- 34 Tässä tilanteessa unionin tuomioistuimen ensimmäinen jaosto päätti 29.7.2021 esittelevän tuomarin ehdotuksesta ja julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön nyt käsiteltävien ennakkoratkaisupyynnöiden käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kummassakin yhdistetyssä asiassa esittämällään kahdella kysymyksellä, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan g alakohtaa ja 4 kohtaa sekä 28 artiklan 3 kohtaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa, tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle luovutetulla henkilöllä on oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa silloin, kun pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomaisen on saattanut suostumusta koskevan pyynnön kyseisen puitepäätöksen säännösten nojalla täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käsiteltäväksi, ja – jos kysymykseen vastataan myöntävästi – millä tavalla asianomaisen henkilön oikeus tulla kuulluksi on toteutettava.
- 36 Tähän kysymykseen vastattaessa on aluksi muistutettava puitepäätöksellä 2002/584 käyttöön otetun järjestelmän oikeudellisista perusteista, sellaisina kuin ne ilmenevät tästä puitepäätöksestä ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.
- 37 Aluksi on korostettava, että sekä jäsenvaltioiden välisen keskinäisen luottamuksen periaatteella että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteella, joka puolestaan perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen, on unionin oikeudessa perustavanlaatuinen merkitys, koska niiden avulla voidaan luoda ja pitää yllä alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja. Keskinäisen luottamuksen periaate edellyttää etenkin vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta sitä, että kukin jäsenvaltio katsoo – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että kaikki muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja aivan erityisesti unionin oikeudessa tunnustettuja perusoikeuksia (tuomio 17.12.2020 Openbaar Ministerie (Pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen riippumattomuus), C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 38 Puitepäätöksellä 2002/584 pyritään tässä yhteydessä helpottamaan ja nopeuttamaan oikeudellista yhteistyötä ottamalla käyttöön uusi yksinkertaistettu ja tehokas järjestelmä rikoslain rikkomisesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi, jotta voitaisiin myötävaikuttaa sellaisen unionille asetetun tavoitteen toteutumiseen, jonka mukaan siitä tulee vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, sen vankan luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä (tuomio 29.4.2021, X (Eurooppalainen pidätysmääräys – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 39 Puitepäätöksen 2002/584 tavoitteena on, kuten erityisesti ilmenee sen 1 artiklan 1 ja 2 kohdasta, luettuina yhdessä sen viidennen perustelukappaleen kanssa, korvata rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Pariisissa 13.12.1957 allekirjoitettuun eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuva monenvälinen luovuttamisjärjestelmä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvilla oikeusviranomaisten välisillä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyillä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytetoimenpiteitä varten (ks. mm. tuomio 11.3.2020, SF (Eurooppalainen pidätysmääräys – Tae palauttamisesta täytäntöönpanovaltioon), C-314/18, EU:C:2020:191, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 40 Vastavuoroisen tunnustamisen periaate on, kuten kyseisen puitepäätöksen johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee,– rikosasioiden oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, ja se ilmaistaan tämän puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa, jossa vahvistetaan sääntö, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pantava eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän saman puitepäätöksen säännösten mukaisesti (tuomio 29.4.2021, X (Eurooppalainen pidätysmääräys – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat siis lähtökohtaisesti kieltäytyä tällaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vain puitepäätöksessä 2002/584 tyhjentävästi luetelluilla täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteilla. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on näin ollen pääsääntö, ja siitä kieltäytyminen katsotaan poikkeukseksi, jota on tulkittava suppeasti (tuomio 29.4.2021, X (Eurooppalainen pidätysmääräys – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 42 Unionin tuomioistuin on jo todennut erityisesti puitepäätöksen 2002/584 27 ja 28 artiklasta, joista ennakkoratkaisupyynnöissä on kyse, että vaikka näissä säännöksissä annetaan jäsenvaltioille tietty täsmällinen toimivalta eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanossa, näitä säännöksiä ei – koska niissä vahvistetaan poikkeussääntöjä puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdassa ilmaistuun vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta – voida tulkita tavalla, joka johtaisi siihen, että vesitettäisiin kyseisen puitepäätöksen tavoite helpottaa ja nopeuttaa luovutuksia jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten välillä sen vastavuoroisen luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä (tuomio 24.9.2020, Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Erityissääntö), C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 43 Unionin tuomioistuin korosti lopuksi, että puitepäätöstä 2002/584, luettuna perusoikeuskirjan määräysten valossa, ei voida tulkita siten, että kyseenalaistettaisiin sellaisen jäsenvaltioiden oikeudellisen yhteistyön järjestelmän tehokkuus, jonka olennainen osatekijä on eurooppalainen pidätysmääräys, sellaisena kuin unionin lainsäätäjä on siitä säätänyt (ks. vastaavasti tuomio 29.4.2021, X (Eurooppalainen pidätysmääräys – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 44 Unionin tuomioistuin on siten katsonut, että erityisesti sen varmistamiseksi, ettei eurooppalaisen pidätysmääräyksen toiminta halvaannu, pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vastaavien oikeusviranomaisten ja pidätysmääräyksen antaneiden oikeusviranomaisten välisen kanssakäymisen pitäisi sujua SEU 4 artiklan 3 kohdassa määrätyn vilpittömän yhteistyötä koskevan velvollisuuden mukaisesti. Vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti unioni ja jäsenvaltiot kunnioittavat ja avustavat toisiaan perussopimuksista johtuvia tehtäviä täyttäessään (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vankeusolosuhteet Unkarissa), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 104 ja 109 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 45 Näiden seikkojen valossa on määritettävä ensinnäkin, onko eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle luovutetulla henkilöllä oikeus tulla kuulluksi – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo – silloin, kun tämä oikeusviranomainen toimittaa täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 4 kohdan tai 28 artiklan 3 kohdan nojalla pyynnön suostumuksen antamisesta joko siihen, että tähän henkilöön voidaan kohdistaa syytetoimenpiteitä muista kuin hänen luovuttamisensa perusteena olleista rikoksista, tai siihen, että hänet voidaan luovuttaa edelleen toiseen jäsenvaltioon.
- 46 Tässä yhteydessä on todettava, että puitepäätöksen 2002/584 14 artiklassa säädetään, että jokaisella kiinni otetulla henkilöllä, joka ei anna suostumustaan luovuttamiseensa, on oikeus tulla kuulluksi, ja että tämän puitepäätöksen 19 artiklassa säädetään erityisesti tällaista kuulemistä koskevista säännöistä. Tässä puitepäätöksessä ei sitä vastoin ole erityisiä säännöksiä, jotka koskisivat luovutetun henkilön oikeutta tulla kuulluksi jonkin edellä olevassa kohdassa tarkoitetun suostumusta koskevan pyynnön yhteydessä.
- 47 Puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 3 kohdasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 12 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, että siinä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan SEU 6 artiklassa tunnustettuja ja perusoikeuskirjasta, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita. Perusoikeuskirjan 47 artiklassa, joka kuuluu tähän lukuun, vahvistetaan oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin.
- 48 Oikeus tulla kuulluksi on osa puolustautumisoikeuksia, jotka kuuluvat erottamattomana osana tehokasta oikeussuojaa koskevaan oikeuteen (ks. vastaavasti tuomio 15.7.2021, komissio v. Puola (Tuomareita koskeva kurinpitäjärjestelmä), C-791/19, EU:C:2021:596, 203 ja 205 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), eikä siitä, ettei puitepäätöksessä 2002/584 tunnusteta asianomaiselle henkilölle nimenomaisesti oikeutta tulla kuulluksi kyseisen puitepäätöksen 27 artiklan 3 kohdan g alakohdan ja 4 kohdan tai sen 28 artiklan 3 kohdan mukaisen suostumusta koskevan pyynnön yhteydessä, voida missään tapauksessa päätellä, ettei kyseisellä henkilöllä olisi tätä perusoikeutta tällaisissa olosuhteissa.
- 49 Kuten unionin tuomioistuin on jo muistuttanut, päätös puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun suostumuksen antamisesta on nimittäin eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä erillinen, ja siitä aiheutuu asianomaiselle henkilölle eri vaikutuksia kuin viimeksi mainitusta päätöksestä (tuomio 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Asiakirjaväärennökset), C-510/19, EU:C:2020:953, 60 kohta). Saman täytyy koskea myös vaikutuksia, jotka aiheutuvat kyseisen puitepäätöksen 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun asianomaisen henkilön luovuttamista edelleen toiseen jäsenvaltioon koskevan suostumuksen antamisesta.
- 50 Tässä yhteydessä on huomattava yhtäältä, että kyseisten säännösten mukaan täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen suostumus annetaan, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, on luovutettava kyseisen puitepäätöksen säännösten nojalla. Suostumus on lisäksi evättävä samoilla ehdottomilla tai harkinnanvaraisilla perusteilla, joista eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä säädetään saman puitepäätöksen 3 ja 4 artiklassa (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Asiakirjaväärennökset), C-510/19, EU:C:2020:953, 61 kohta).

- 51 Toisaalta vaikka silloin, kun täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomaista pyydetään antamaan puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai 28 artiklan 3 kohdan nojalla suostumus, asianomainen henkilö on jo luovutettu pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, on kuitenkin niin, että kyseistä suostumusta koskeva päätös, samoin kuin eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva päätös, on omiaan loukkaamaan asianomaisen henkilön vapautta (ks. vastaavasti tuomio 24.11.2020, Openbaar Ministerie (Asiakirjaväärennökset), C-510/19, EU:C:2020:953, 62 kohta). Suostumusta koskevasta päätöksestä näet seuraa muun muassa se, että kyseistä henkilöä voidaan syyttää, hänet voidaan tuomita tai häneltä voidaan riistää vapaus sillä perusteella, että hän on tehnyt muun rikoksen kuin sen eurooppalaisen pidätysmääräyksen kohteena olevan rikoksen, jonka täytäntöönpanon yhteydessä hän on voinut vedota perusoikeuksiinsa, kuten oikeuteen tulla kuulluksi.
- 52 Koska toimenpide, jota asianomaisen henkilön osaltaan suunnitellaan, vaikuttaisi häneen epäedullisesti, on katsottava, että asianomaisella henkilöllä on oltava oikeus tulla kuulluksi silloin, kun pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaiset esittävät suostumusta koskevan pyynnön puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai 28 artiklan 3 kohdan nojalla.
- 53 Näin ollen on määritettävä toiseksi, missä viranomaisessa asianomainen henkilö voi vedota oikeuteensa tulla kuulluksi silloin, kun tällainen suostumusta koskeva pyyntö on esitetty.
- 54 Vaikka puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan f alakohdan ja 28 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on velvollinen kuulemaan asianomaista henkilöä hankkiakseen tiedon siitä, luopuuko tämä henkilö mahdollisesti vetoamasta kyseisen puitepäätöksen 27 artiklan 2 kohdassa säädettyyn erityissäntöön tai antaako kyseinen henkilö suostumuksen edelleen luovuttamiseen toiseen jäsenvaltioon puitepäätöksen 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tehtävänä on kuitenkin antaa suostumuksensa tällaiseen syytetoimien laajentamiseen muihinkin rikoksiin kyseisen puitepäätöksen 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti tai tällaiseen edelleen luovuttamiseen sen 28 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaisesti.
- 55 Täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on siten arvioitava erityisesti puitepäätöksen 2002/584 3 artiklassa säädetyt ehdottomat tai sen 4 artiklassa säädetyt harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet huomioon ottaen, voidaanko sallia se, että syytetoimet mahdollisesti laajennetaan koskemaan muitakin rikoksia tai että henkilö luovutetaan edelleen toiseen jäsenvaltioon.
- 56 Tästä seuraa, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kuultava luovutettua henkilöä silloin, kun pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaiset esittävät suostumusta koskevan pyynnön puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai 28 artiklan 3 kohdan nojalla.
- 57 Näin ollen on määritettävä kolmanneksi ja viimeiseksi, mitkä ovat tämän oikeuden käyttöä koskevat yksityiskohdat, sellaisina kuin ne unionin oikeudesta ilmenevät.
- 58 Kuten unionin tuomioistuimessa pidetyssä istunnossa korostettiin, tässä yhteydessä on varmistuttava siitä, että näillä yksityiskohdilla voidaan taata sekä puitepäätöksen 2002/584 tavoitteen toteutuminen – joka on muun muassa helpottaa ja nopeuttaa jäsenvaltioiden oikeusviranomaisten välisiä luovuttamisia, kuten tämän tuomion 42 kohdasta ilmenee – että luovutetun henkilön perusoikeuksien kunnioittaminen.

- 59 Puitepäätöksessä 2002/584 ei kuitenkaan ole säännöstä, joka koskisi erityisesti tällaisia yksityiskohtia.
- 60 Jäsenvaltioilla on edelleen puitepäätöksen 2002/584 täytäntöönpanossa mahdollisuus antaa menettelyllisen itsemääräämisoikeutensa nojalla sääntöjä, jotka voivat olla erilaisia eri jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden on kuitenkin huolehdittava siitä, etteivät nämä säännöt tee tyhjäksi kyseisestä puitepäätöksestä ilmeneviä vaatimuksia etenkin kyseisen puitepäätöksen taustalla olevan, perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun oikeussuojan osalta (ks. analogisesti tuomio 10.3.2021, PI, C-648/20 PPU, EU:C:2021:187, 58 kohta).
- 61 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 53 kohdassa pääasiallisesti totesi, on lisäksi niin, että koska unionin oikeudessa ei ole erityisiä sääntöjä, yksityiskohdista, joiden mukaisesti asianomainen henkilö voi käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaisten esittämän suostumusta koskevan pyynnön yhteydessä, voidaan sopia pidätysmääräyksen antaneen ja täytäntöönpanosta vastaavien oikeusviranomaisten välisellä sopimuksella menettelyllisen itsemääräämisoikeuden periaatetta noudattaen.
- 62 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, oikeus tulla kuulluksi, joka kuuluu erottamattomana osana tehokasta oikeussuojaa koskevaan oikeuteen, takaa jokaiselle henkilölle mahdollisuuden tehokkaasti ja tosiasiallisesti esittää näkemyksensä kyseessä olevassa menettelyssä (ks. vastaavasti tuomio 15.7.2021, komissio v. Puola (Tuomareita koskeva kurinpitäjärjestelmä), C-791/19, EU:C:2021:596, 205 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 63 Kun pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion oikeusviranomaiset esittävät suostumusta koskevan pyynnön puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai sen 28 artiklan 3 kohdan nojalla, perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa vahvistettu mahdollisuus esittää tehokkaasti ja tosiasiallisesti näkemyksensä ei tosin merkitse sitä, että asianomaisella henkilöllä olisi oikeus saapua täytäntöönpanosta vastaavaan oikeusviranomaiseen henkilökohtaisesti silloin, kun tämä viranomainen aikoo suostua pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion pyyntöön, mutta se edellyttää kuitenkin sitä, että kyseisellä henkilöllä on ollut konkreettinen mahdollisuus esittää kaikki mahdolliset huomautuksensa suostumusta koskevasta pyynnöstä ja sitä koskevat vastalauseensa täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa.
- 64 Perusoikeuskirjan 47 artiklan toista kohtaa tulkittaessa on nimittäin perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdan nojalla otettava huomioon Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklaa koskeva Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.
- 65 Tästä oikeuskäytännöstä ilmenee, että mainitun yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta ei sovelleta luovuttamismenettelyihin, joihin muun muassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskeva menettely kuuluu, koska näissä menettelyissä ei ole kyse kantajan siviilioikeudellisten oikeuksien tai velvollisuuksien määrittämisestä eivätkä ne liity rikossyytteen perusteltavuuteen (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 7.10.2008, Monedero Angora v. Espanja, CE:ECHR:2008:1007DEC004113805, 2 kohta ja tuomio 4.9.2014, Trabelsi v. Belgia, CE:ECHR:2014:0904JUD000014010, 160 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 66 Tässä yhteydessä on myös muistutettava, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen päätös pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai sen 28 artiklan 3 kohdan nojalla esittämän pyynnön hyväksymisestä on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. On siis

varmistuttava siitä, että – kuten tämän tuomion 62 kohdasta ilmenee – asianomaista henkilöä kuullaan tehokkaasti ja tosiasiallisesti kyseenalaistamatta kuitenkin puitepäätöksen 2002/584 taustalla olevaa logiikkaa ja päätöksen tavoitteita eli luovuttamismenettelyiden nopeuttamista (ks. analogisesti tuomio 30.5.2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 73 kohta).

- 67 Näin ollen ja kun otetaan huomioon puitepäätöksen 2002/584 taustalla oleva joutuisuusvaatimus, oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa voidaan panna konkreettisesti täytäntöön pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, jossa luovutettu henkilö on, siten, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei osallistu kuulemiseen suoraan.
- 68 Mikään ei siten ole esteenä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ehdottamalle ratkaisulle, jonka mukaan asianomainen henkilö voi esittää pidätysmääräyksen antaneessa oikeusviranomaisessa kantansa syytetoimien mahdollisesta laajentamisesta koskemaan muita rikoksia kuin niitä, jotka ovat oikeuttaneet hänen luovuttamisensa, tai hänen luovuttamisestaan edelleen toiseen jäsenvaltioon esimerkiksi silloin, kun kyseinen viranomainen kuulee häntä siitä, luopuuko hän mahdollisesti puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan f alakohdan mukaisesti vetoamasta erityissäännön soveltamiseen, tai menettelyssä, jossa on kyse sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, jonka toinen jäsenvaltio on myöhemmin antanut pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon luovuttamista edeltäneiden tekojen perusteella. Jos tämä kanta on kirjattu pöytäkirjaan ja jos pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on toimittanut sen sittemmin täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on lähtökohtaisesti katsottava, että pidätysmääräyksen antaneet oikeusviranomaiset ovat hankkineet sen perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa asetettuja vaatimuksia noudattaen. Kuten tämän tuomion 37 kohdasta näet ilmenee, keskinäisen luottamuksen periaate edellyttää sitä, että jäsenvaltioiden on katsottava – jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista –, että muut jäsenvaltiot noudattavat unionin oikeutta ja aivan erityisesti unionin oikeudessa tunnustettuja perusoikeuksia.
- 69 Lisäksi on muistutettava, että puitepäätöksen 2002/584 27 ja 28 artiklan säännökset heijastavat rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13.12.1957 tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 14 ja 15 artiklan määräyksiä (tuomio 19.9.2018, RO, C-327/18 PPU, EU:C:2018:733, 57 kohta). Muun muassa tämän yleissopimuksen 14 artiklasta ilmenee, että suostumusta syytetoimenpiteitä muista rikoksista koskevaan pyyntöön on liitettävä ”luovutetun henkilön tuomioistuimessa pidetyssä kuulustelussa laadittu pöytäkirja”.
- 70 Koska täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen tehtävänä on varmistaa puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen, sen on tutkittava puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai sen 28 artiklan 3 kohdan mukainen suostumusta koskeva pyyntö tähän pyyntöön sisältyvien tietojen perusteella ja otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisen henkilön kanta.
- 71 Jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen katsoo, ettei sillä ole käytettävissään etenkin asianomaisen henkilön kannan osalta riittäviä tietoja, jotta se voisi tehdä kaikista asiaan vaikuttavista seikoista tietoisena – ja tämän henkilön puolustautumisoikeuksia täysin kunnioittaen – päätöksensä kyseessä olevaa suostumusta koskevasta pyynnöstä, sen on turvauduttava analogisesti kyseisen puitepäätöksen 15 artiklan 2 kohdan säännöksiin ja pyydettävä pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaista toimittamaan sille kiireellisesti lisätietoja asianomaisen henkilön kannasta.

- 72 Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen ja pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen on kuitenkin huolehdittava siitä, että tällainen lisätietoja koskeva pyyntö ja sen täytäntöönpano eivät vaaranna puitepäätöksen 2002/584 tavoitetta, joka on luovuttamismenettelyjen helpottaminen ja nopeuttaminen, ja erityisesti siitä, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi tehdä päätöksen suostumusta koskevasta pyynnöstä tämän puitepäätöksen 27 artiklan 4 kohdassa ja sen 28 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädettyä 30 päivän määräaika noudattaen.
- 73 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 3 kohdan g alakohtaa ja 4 kohtaa sekä 28 artiklan 3 kohtaa, luettuina perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa, on tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle luovutetulla henkilöllä on oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa silloin, kun pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on saattanut kyseisissä säännöksissä tarkoitettua suostumusta koskevan pyynnön tämän puitepäätöksen säännösten nojalla täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käsiteltäväksi, ja että tämä kuuleminen voi tapahtua pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, jolloin tämän jäsenvaltion oikeusviranomaiset ovat velvolliset huolehtimaan siitä, että kyseisen henkilön oikeus tulla kuulluksi pannaan täytäntöön tehokkaasti ja tosiasiallisesti ilman, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen osallistuu kuulemiseen suoraan. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kuitenkin huolehdittava siitä, että sillä on käytettävissään riittävät tiedot erityisesti asianomaisen henkilön kannasta, jotta se voi tehdä kaikista asiaan vaikuttavista seikoista tietoisena – ja asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksia täysin kunnioittaen – päätöksensä puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai sen 28 artiklan 3 kohdan nojalla esitetystä suostumusta koskevasta pyynnöstä, ja kehotettava tarvittaessa pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaisesta toimittamaan sille kiireellisesti lisätietoja.

Oikeudenkäyntikulut

- 74 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 27 artiklan 3 kohdan g alakohtaa ja 4 kohtaa sekä 28 artiklan 3 kohtaa, luettuina Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden valossa, on tulkittava siten, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla pidätysmääräyksen antaneelle oikeusviranomaiselle luovutetulla henkilöllä on oikeus tulla kuulluksi täytäntöönpanosta vastaavassa oikeusviranomaisessa silloin, kun pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on saattanut kyseisissä säännöksissä tarkoitettua suostumusta koskevan pyynnön tämän puitepäätöksen säännösten nojalla täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen käsiteltäväksi, ja että tämä kuuleminen

voi tapahtua pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa, jolloin tämän jäsenvaltion oikeusviranomaiset ovat velvolliset huolehtimaan siitä, että kyseisen henkilön oikeus tulla kuulluksi pannaan täytäntöön tehokkaasti ja tosiasiallisesti ilman, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen osallistuu kuulemiseen suoraan. Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on kuitenkin huolehdittava siitä, että sillä on käytettävissään riittävät tiedot erityisesti asianomaisen henkilön kannasta, jotta se voi tehdä kaikista asiaan vaikuttavista seikoista tietoisena – ja asianomaisen henkilön puolustautumisoikeuksia täysin kunnioittaen – päätöksensä puitepäätöksen 2002/584 27 artiklan 4 kohdan tai sen 28 artiklan 3 kohdan nojalla esitetystä suostumusta koskevasta pyynnöstä, ja kehotettava tarvittaessa pidätysmääräyksen antanutta oikeusviranomaista toimittamaan sille kiireellisesti lisätietoja.

Allekirjoitukset